

Wojciech Płonka

TASIEMCZYCE W 1993 ROKU

Występowanie tasiemczyc jelitowych u ludzi w Polsce w roku 1993 opracowano na podstawie danych uzyskanych z kart selekcyjnych zakładanych w stacjach sanitarno-epidemiologicznych jako niezbędne źródło informacji epidemiologicznych i pomoc przy kontroli obowiązkowego leczenia tej parazytozy.

Uzyskane dane z poszczególnych województw wykazały, że u ludzi na terenie Polski w 1993 roku zarejestrowano 1543 przypadki inwazji tasiemców jelitowych, tj. 4,0 na 100 000 mieszkańców. Dane te porównane z danymi z lat ubiegłych wskazują, że liczba zachorowań na tasiemczyce utrzymuje się od kilku lat na tym samym poziomie.

Rozpowszechnienie tasiemczyc jelitowych u ludzi w poszczególnych województwach w Polsce w 1993 roku w zależności od środowiska i płci przedstawia tabela I.

Tabela I. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 1993 wg środowiska i płci.

Województwo	Środowisko		Płeć		Razem	
	Wieś	Miasto	Mężczyźni	Kobiety	Liczba zachorow.	Zapad. na 100 000
1	2	3	4	5	6	7
1. St. warszawskie	5	88	49	44	93	3,8
2. Białkopodlaskie	2	9	5	6	11	3,6
3. Białostockie	—	4	—	4	4	0,6
4. Bielskie	4	13	7	10	17	1,9
5. Bydgoskie	6	65	28	43	71	6,3
6. Chełmskie	—	2	—	2	2	0,8
7. Ciechanowskie	1	4	4	1	5	1,2
8. Częstochowskie	2	10	3	9	12	1,5
9. Elbląskie	—	4	2	2	4	0,8
10. Gdańskie	8	131	53	86	139	9,6
11. Gorzowskie	10	19	13	16	29	5,7
12. Jeleniogórskie	1	9	4	6	10	1,9
13. Kaliskie	7	18	10	15	25	3,5
14. Katowickie	5	67	22	50	72	1,8
15. Kieleckie	3	24	18	9	27	2,4
16. Konińskie	8	3	9	2	11	2,3
17. Koszalińskie	1	7	4	4	8	1,5
18. M. krakowskie	3	26	17	12	29	2,3
19. Krośnieńskie	—	1	—	1	1	0,2

c.d. tab. I

1	2	3	4	5	6	7	
20. Legnickie	2	16	9	9	18	3,4	
21. Leszczyńskie	2	3	4	1	5	1,3	
22. Lubelskie	5	2	3	4	7	0,7	
23. Łomżyńskie	2	8	7	3	10	2,9	
24. M. łódzkie	6	254	102	158	260	22,9	
25. Nowosądeckie	2	4	3	3	6	0,8	
26. Olsztyńskie	7	36	16	27	43	5,6	
27. Opolskie	12	28	20	20	40	3,9	
28. Ostrołęckie	4	11	8	7	15	3,7	
29. Pilskie	1	12	9	4	13	2,7	
30. Piotrkowskie	9	31	14	26	40	6,2	
31. Płockie	3	6	2	7	9	1,7	
32. Poznańskie	19	96	63	52	115	8,6	
33. Przemyskie			nie wykryto				
34. Radomskie	1	2	1	2	3	0,4	
35. Rzeszowskie	1	3	3	1	4	0,5	
36. Siedleckie			brak danych				
37. Sieradzkie	6	4	5	5	10	2,4	
38. Skierniewickie	6	28	14	20	34	8,1	
39. Słupskie	10	32	16	26	42	10,0	
40. Suwańskie	1	22	13	10	23	4,8	
41. Szczecińskie	14	124	74	64	138	14,1	
42. Tarnobrzeskie	—	3	—	3	3	0,5	
43. Tarnowskie	2	4	4	2	6	0,9	
44. Toruńskie	3	15	11	7	18	2,7	
45. Wałbrzyskie	5	37	20	22	42	5,7	
46. Włocławskie	4	6	7	3	10	2,3	
47. Wrocławskie	13	33	22	24	46	4,0	
48. Zamojskie	1	4	4	1	5	1,0	
49. Zielonogórskie	—	8	4	4	8	1,2	
Polska	Liczba	207	1 336	706	837	1 543	
	%	13,4	86,6	45,8	54,2	100	4,0

Wysokie współczynniki zapadalności zarejestrowano w województwach: łódzkim (22,9), szczecińskim (14,1), słupskim (10,0) i gdańskim (9,6); niskie w krośnieńskim (0,2), radomskim (0,4) i tarnobrzeskim (0,5).

Występowanie tasiemczyc jelitowych w 1993 roku znacznie częściej obserwowano u osób pochodzących ze środowiska miejskiego (1339 przypadków, tj. 86,6%) niż u osób ze środowiska wiejskiego (207 przypadków, tj. 13,4%).

Również odsetek inwazji tasiemców był wyższy u kobiet (837 przypadków, tj. 54,2%) niż u mężczyzn (706 przypadków, tj. 45,8%).

Tendencje te utrzymują się od wielu lat.

Występowanie tasiemczyc jelitowych u ludzi w Polsce w roku 1993 w zależności od wieku chorych przedstawia tabela II.

Tabela II. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 1993 wg wieku chorych.

Grupy wieku	Liczba przypadków ⁺	Odsetek
0-4	13	0,8
5-9	42	2,7
10-14	52	3,4
15-19	69	4,5
0-9	54	3,6
10-19	122	8,0
20-29	218	14,2
30-39	374	24,4
40-49	351	22,9
50-59	236	15,4
60-69	147	9,6
70+	29	1,9
Razem	1 531	100

⁺ - Nie wliczono 12 przypadków ze względu na brak danych dotyczących wieku.

Stwierdzono, że tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 1993, tak jak w latach ubiegłych, najczęściej występowały u osób w wieku 30-39 lat (374 przypadki, tj. 24,4%), następnie w wieku 40-49 lat (351 przypadków, tj. 22,9%). Liczba inwazji tasiemców wzrastała z wiekiem, od 3,6% w grupie wieku 0-9 lat do 24,4% w grupie wieku 30-39 lat, a następnie malała do 1,9% powyżej 70-go roku życia.

Badaniami laboratoryjnymi potwierdzono 1497 przypadki tasiemczyc, tj. 97,0% ogółu zgłoszonych przypadków.

Wśród wszystkich rozpoznanych tasiemczyc (tab. III) dominowały głównie przypadki wywołane przez *Taenia saginata* (1361 przypadków) - 90,9%, tj. 3,5 na 100 000 mieszkańców. Inwazje *Taenia solium* stwierdzono u 4 osób (0,3%), tj. 0,01 na 100 000 mieszkańców. Współczynnik zapadalności na tasiemczycę *T. solium* od lat utrzymuje się na tym samym poziomie. Zachorowania na tę tasiemczycę wystąpiły na terenie województw: białkopodlaskiego, białostockiego, gorzowskiego i olsztyńskiego (po 1 przypadku).

Tabela III. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 1993 wg rozpoznanego laboratoryjnie gatunku pasożyta.

Województwo	Gatunki tasiemców				Razem
	<i>Taenia saginata</i>	<i>Taenia solium</i>	<i>Taenia species</i>	<i>Hymenolepis</i>	
1	2	3	4	5	6
1. St. warszawskie	82	-	10	1 ⁺	93
2. Białkopodlaskie	4	1	-	6 ⁺	11
3. Białostockie	1	1	-	-	2
4. Bielskie	14	-	3	-	17
5. Bydgoskie	62	-	3	6 ⁺	71

1	2	3	4	5	6	
6. Chełmskie	—	—	2	—	2	
7. Ciechanowskie	4	—	—	1 ⁺	5	
8. Częstochowskie	8	—	—	—	8	
9. Elbląskie	1	—	—	—	1	
10. Gdańskie	135	—	—	—	135	
11. Gorzowskie	22	1	—	—	23	
12. Jeleniogórskie	9	—	1	—	10	
13. Kaliskie	15	—	10	—	25	
14. Katowickie	57	—	15	—	72	
15. Kieleckie	27	—	—	—	27	
16. Konińskie	11	—	—	—	11	
17. Koszalińskie	3	—	4	—	7	
18. M.krakowskie	27	—	2	—	29	
19. Krośnieńskie	—	—	1	—	1	
20. Legnickie	16	—	2	—	18	
21. Leszczyńskie	2	—	1	—	3	
22. Lubelskie	4	—	3	—	7	
23. Łomżyńskie	9	—	1	—	10	
24. M.łódzkie	259	—	1	—	260	
25. Nowosądeckie	—	—	6	—	6	
26. Olsztyńskie	41	1	1	—	43	
27. Opolskie	33	—	—	—	33	
28. Ostrołęckie	10	—	5	—	15	
29. Piłskie	13	—	—	—	13	
30. Piotrkowskie	35	—	2	—	37	
31. Płockie	9	—	—	—	9	
32. Poznańskie	107	—	5	—	112	
33. Przemyskie	—	—	—	—	—	
34. Radomskie	1	—	2	—	3	
35. Rzeszowskie	4	—	—	—	4	
36. Siedleckie	—	—	brak danych	—	—	
37. Sieradzkie	—	—	10	—	10	
38. Skierniewickie	24	—	10	—	34	
39. Słupskie	41	—	1	—	42	
40. Suwalskie	18	—	—	1 ⁺	19	
41. Szczecińskie	134	—	—	1 ⁺	135	
42. Tarnobrzeskie	2	—	1	—	3	
43. Tarnowskie	6	—	—	—	6	
44. Toruńskie	18	—	—	—	18	
45. Wałbrzyskie	35	—	7	—	42	
46. Włocławskie	1	—	3	2 ⁺⁺	6	
47. Wrocławskie	46	—	—	—	46	
48. Zamojskie	3	—	2	—	5	
49. Zielonogórskie	8	—	—	—	8	
Polska	Liczba	1 361	4	114	18	1 497
	%	90,9	0,3	7,6	1,2	100

+ - *Hymenolepis nana*, ++ - *Hymenolepis diminuta*.

Zarażenia *Taenia species* notowano u 114 osób (7,6%), tj. 0,3 na 100 000 mieszkańców.

Poza tasiemczycami wywołanymi przez *Taenia*, u 16 osób wykryto inwazje *Hymenolepis nana* (1,0% ogółu przypadków) i u 2 osób *Hymenolepis diminuta* (0,1%), tj. odpowiednio 0,04 i 0,005 na 100 000 mieszkańców.

Tabela IV. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 1993 zgłoszone bez rozpoznania laboratoryjnego.

Województwo	Liczba	% ⁺
Białostockie	2	50,0
Częstochowskie	4	33,3
Elbląskie	3	75,0
Gdańskie	4	2,9
Gorzowskie	6	20,7
Koszalińskie	1	12,5
Leszczyńskie	2	40,0
Opolskie	7	17,5
Piotrkowskie	3	7,5
Poznańskie	3	2,6
Suwalskie	4	17,4
Szczecińskie	3	2,2
Włocławskie	4	8,7
Razem	46	3,0 ⁺⁺

⁺ - Ogólnej liczby przypadków zgłoszonych w województwie.

⁺⁺ - Ogólnej liczby przypadków.

Odsetek zgłoszonych tasiemczyc bez rozpoznania laboratoryjnego w 1993 roku (tab. IV) wyniósł 3% ogólnej liczby przypadków. W porównaniu z latami ubiegłymi nastąpił dalszy spadek liczby omawianych przypadków. Wysokie liczby nierozpoznanych tasiemczyc zarejestrowano w województwach: elbląskim (75,0%), białostockim (50,0%), leszczyńskim (40,0%), częstochowskim (33,3%), gorzowskim (20,7%), opolskim (17,5%), suwalskim (17,4%) i koszalińskim (12,5%). Podany odsetek nierozpoznanych tasiemczyc dotyczy ogółu przypadków zarejestrowanych w poszczególnych województwach.

Liczba tasiemczyc zgłoszonych bez rozpoznania laboratoryjnego oraz rozpoznanych jako inwazje *Taenia species* wynosiła łącznie 160 przypadków, tj. 10,37% ogólnej liczby wykrytych przypadków.

Zamieszczone w pracy liczby dotyczące zachorowań na tasiemczyce w Polsce w 1993 roku są wartościami orientacyjnymi z uwagi na brak pełnych danych.